

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Марин Добрев

относно конкурс за академична длъжност „доцент”

в Национална художествена академия

по 8.2 Изобразителни изкуства „Ново българско изкуство /1878-1960/”

Във връзка с обявения от Национална художествена академия конкурс за „доцент” по история на изкуството и протокол №1 /21.01. 2016г. на Научния съвет до процедура са допуснати двама кандидати – изкуствоведите д-р Бойка Спасова Донеvsка и д-р Юлиан Божидаров Райчев. Основавайки се на предоставените документи и материали, моите коментари по отношение на научно-творческата и педагогическа им дейност са следните:

Д-р Бойка Спасова Донеvsка е старши преподавател по история на изкуството към катедра „Изкуствознание” в НХА /от 1999г./. Нейните творчески изяви /след 2007г/ са в няколко основни направления – самостоятелни студии, публикации в специализирани издания, участия в издаване на учебници по изобразително изкуство и участия в научни конференции.

Съществено място сред нейните професионални интереси заема темата за българското изкуство през 60-те години на ХХ век. Редицата ѝ публикации между 2008 и 2015г. /Проблеми на изкуството, Годишник на НХА, Изкуство и критика, 120 години българско изкуство и т.н./ предхождат самостоятелната студия „Българската критика и интерпретацията на националната традиция в изобразителното изкуство през 60-те години на ХХ век”, в която д-р Донеvsка разкрива уменията си да изследва и анализира художествените явления в проблематиката и многообразието на техните измерения. Тези свои професионални възможности тя отстоява в редица статии в специализирания печат, сборници, каталози, албуми и т.н. С публикации като : „Жените в българското изкуство”, „Съвременно изследване на постмодерната художествена култура у нас”, „Новите” в художествената критика”, „Консолидация на многообразието – „Трансформ”, въвеждащите текстове за музейните сбирки на Министерство на външните работи и Националната художествена академия, материалите ѝ за приложната графика и скулптурата д-р Донеvsка разкрива широк потенциал и обхват на изкуствоведческата си дейност.

Други качества, адекватни на педагогическата специфика, д-р Донеvsка проявява в авторския колектив, чието дело са четирите учебни помагала по изобразително изкуство /за 5,6,7 и 8 клас/, както и в „Книга за учителя”, издадени между 2006 и 2009г. Своеобразно развитие на това

предизвикателство е и изготвеното учебното помагало по история на изкуството /програма за дистанционно обучение в НХА, 2014/.

Многобройните участия на д-р Донева с доклади на академични, национални и международни научни конференции /НХА, ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий“, Кюстендил, Варна, Ягелонски университет-Краков, Университет Мармара – Турция/ разширяват кръга на изследователските ѝ интереси по отношение на: „магическите“ лекции на Антон Митов и днешните му последователи, на творчеството на Владимир Димитров Майстора и художествените процеси през 20-те години, на „Новите художници“, дизайна, рисунката, приложните изкуства, методиката на обучението по пластични изкуства и т.н.

От биографичната справка на д-р Донева е видна богатата ѝ двадесетгодишна педагогическа практика като преподавател по история на изкуството в Югозападен университет – Благоевград, СУ „Климент Охридски“, Академия „Жул Паскин“- София, Нов български университет – София, НАТФИЗ и Национална художествена академия, както и работата ѝ с дипломанти и докторанти в НХА.

Предоставените от д-р Донева документи, справки и материали са професионално и коректно представени.

Д-р Юлиян Божидаров Райчев е уредник /от 2012г/ в отдел „Изкуството през XX век“ в Националната галерия. Изкуствоведческите му изяви са свързани с изследване на витража и декоративните изкуства, с оперативната критика и кураторската дейност. Сред основните теми на научно-изследователската му работа се налага тази за историята, спецификата, и развитието на българската стъклопис, в която д-р Райчев задълбочено и умело извежда една проблематиката, към която нашето изкуствознание е в дълг. На нея са посветени редица от публикациите му /”Българско изкуство 120 години – приложно, декоративно, монументално”, предпечатната „Стъклописа в декоративно-приложните изкуства в България 30-те – 50-те години на 20 век”/, както и участията му с доклади в национални и международни научни сесии, семинари и конференции. В тези научни форуми /2010 и 2011г.- ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2013г. – СУ „Св. Климент Охридски“, ВСУ, БНК на ИКОМОС и САБ/ изследванията като „Въздействието на монументалните витражи в България”, „Стъклописите на Георги Атанасов в сградата на Министерство на отбраната”, „Стъклописите на Иван Пенков в сградата на Ректората на СУ „Климент Охридски”, „Национални символи в българския монументален витраж” и т.н. разширяват приноса на д-р Юлиян Райчев към утвърждаването на този вид изкуство в националната ни култура.

Сред другите теми, научни разработки, на д-р Райчев са „Образът на Св. Йоан Рилски Чудотворец в българската възрожденска щампа”,

„Харалампи Гачев и българския декоративен стил от 20-те години на ХХ век”, „Орнаменталната украса в градската архитектура на българските земи през XVIII-IX в.” и др. Основен форум за оперативната критика, в която д-р Райчев активно се изявява, е националният седмичник на българските архитекти „Арх & Арт Форум”. В него след 2009г. той публикува десетки кратки, но точни в коментарите и преценките, отзиви за български и чуждестранни творци, самостоятелни и колективни изложби, колекции и художествени събития.

Работата на д-р Райчев като уредник в Национална галерия му дава възможността да натрупа опит във всички етапи при организация, реализация и популяризирането на изложби. Уменията си като куратор той проявява в няколкото проекта през 2012-2013г. с изложби в галериите: „Форум”, „Финес”, „Анима”, в изложбените зали „Средец”, „Райко Алексиев” и др.

Педагогическата практика на д-р Райчев е свързана с частно СОУ „Кодам”- София, където е преподава история на изкуството между 2009 и 2013г. и като гост преподавател във Факултета по изкуствата в ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград. От 2015г. Юлиан Райчев е докторант /втора докторантура/ в Университета в Женева, Швейцария. Научен консултант е на специализанти и докторанти по програмата на ИКОМ за международен обмен.

Като обобщение / на основание предоставените документи и материали за научно-изследователската, творческата и педагогическата дейност на д-р Бойка Донева и д-р Юлиан Райчев/ считам, че и двамата кандидати по достойнство носят мисията си на изкуствоведи, но със своите професионалните изяви, задълбоченост, опит и комплексни качества д-р Донева отговаря в по-голяма степен на условията, които изисква този конкурс. С това убеждение предлагам на уважаемото жури да присъди научното звание „доцент” на д-р Бойка Спасова Донева.

22 април 2016г.

Проф. д-р Марин Добрев:/П/